

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Waldemar Płóciennik (sprawozdawca)

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Krajowej Dariusza Kuberskiego
w sprawie **M.S.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na rozprawie w dniu 17 czerwca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 27 września 2024 r., sygn. akt V Ka 1313/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Wejherowie

z dnia 22 lutego 2024 r., sygn. akt II K 2761/21,

**oddala kasację i obciąża skazanego kosztami sądowymi
postępowania kasacyjnego.**

Kazimierz Klugiewicz

Andrzej Tomczyk

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

M.S. został oskarżony o to, że:

„I. w dniu 15 i 17 października 2020 roku w K. na ul. [...] działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu w sklepie P.1 działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia alkoholi o wartości 679,91 zł na szkodę spółki H. sp. z o.o. P. s.k.a, przy czym czynu tego dopuścił

- się przed upływem 5 lat od odbywania w warunkach powrotu do przestępstwa: w okresie od 15 września 2015 roku do 1 listopada 2016 roku kary jednego roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt II K 823/15 z dnia 4.11.2015 r. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.
- II. w dniu 6 listopada 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 541,98 zł na szkodę spółki J. S.A., przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbywania w warunkach powrotu do przestępstwa: w okresie od 15 września 2015 roku do 1 listopada 2016 roku kary jednego roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt II K 823/15 z dnia 4.11.2015 r. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
- III. w dniu 7 listopada 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 546,99 zł na szkodę spółki J. S.A., przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbywania w warunkach powrotu do przestępstwa: w okresie od 15 września 2015 roku do 1 listopada 2016 roku kary jednego roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt II K 823/15 z dnia 4.11.2015 r. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
- IV. w dniu 9 listopada 2020 roku w G. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 672,85 zł na szkodę spółki J. S.A., przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbywania w warunkach powrotu do przestępstwa: w okresie od 15 września 2015 roku do 1 listopada 2016 roku kary jednego roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt II K 823/15 z dnia 4.11.2015 r. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

V. w dniu 12, 15 i 21 października 2020 roku w P., gm. K. na ul. [...] na terenie Galerii Handlowej S. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu w sklepie E. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia gier M. o łącznej wartości 979,93 zł na szkodę E. S.A., przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbywania w warunkach powrotu do przestępstwa: w okresie od 15 września 2015 roku do 1 listopada 2016 roku kary jednego roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt II K 823/15 z dnia 4.11.2015 r. za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.”.

D.T. zarzucono, że:

„VI. w dniu 15 i 17 października 2020 roku w K. na ul. [...] działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu w sklepie P.1 działając wspólnie i w porozumieniu z M.S. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia alkoholi o wartości 679,91 zł na szkodę spółki H. sp. o.o. P. s.k.a., tj. czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.;

VII. w dniu 6 listopada 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z M.S. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 541,98 zł na szkodę spółki J. S.A., tj. czyn z art. 278 § 1 k.k.;

VIII. w dniu 7 listopada 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z M.S. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 546,99 zł na szkodę spółki J. S.A., tj. czyn z art. 278 § 1 k.k.;

IX. w dniu 9 listopada 2020 roku w G. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z M.S. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 672,85 zł na szkodę spółki J. S.A., tj. czyn z art. 278 § 1 k.k.”.

Sąd Rejonowy w Wejherowie, wyrokiem z dnia 22 lutego 2024 r., sygn. akt II K 276/21, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., stosując przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.10.2023 r.:

„I. oskarżonego M.S. w granicach postawionych mu zarzutów uznał za winnego tego, że w okresie od 12 października 2020 r. do dnia 9 listopada 2020 r. w K., G. i P. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 3.421,66 zł na szkodę H. sp. z o.o. P. S.K.A., J. S.A. oraz E. S.A. w ten sposób, że w krótkich odstępach czasu, przy wykorzystaniu takiej samej sposobności i w podobny sposób popełnił 8 czynów wyczerpujących znamiona umyślnych wykroczeń przeciwko mieniu i tak:

1. w dniu 15 października 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie P.1 działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru alkoholi o łącznej wartości 359,96 zł na szkodę spółki H. sp. o.o. P. S.K.A.,
2. w dniu 17 października 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie P.1 działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru alkoholi o łącznej wartości 319,95 zł na szkodę spółki H. sp. o.o. P. S.K.A.,
3. w dniu 6 listopada 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 541,98 zł na szkodę spółki J. S.A.;
4. w dniu 7 listopada 2020 roku w K. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 546,99 zł na szkodę spółki J. S.A.;
5. w dniu 9 listopada 2020 roku w G. na ul. [...] w sklepie B. działając wspólnie i w porozumieniu z D.T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 672,85 zł na szkodę spółki J. S.A.;
6. w dniu 12 października 2020 r. w P. na ul. [...] na terenie Galerii Handlowej S. w sklepie E. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia gier M. o łącznej wartości 279,98 zł na szkodę E. S.A.,
7. w dniu 15 października 2020 r. w P. na ul. [...] na terenie Galerii Handlowej S. w sklepie E. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia gier M. o łącznej wartości 279,98 zł na szkodę E. S.A.,
8. w dniu 21 października 2020 r. w P. na ul. [...] na terenie Galerii Handlowej S. w sklepie E. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia gier M. o łącznej wartości 419,97 zł na szkodę E. S.A.,

przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia w okresie od 15 września 2015 roku do 1 listopada 2016 roku kary jednego roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt II K 823/15 z dnia 4.11.2015 r. za przestępstwa podobne”, czyn ten zakwalifikował jako występpek z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę roku pozbawienia wolności;

„II. oskarżoną D.T. w granicach postawionych jej zarzutów uznał za winną tego, że w okresie od dnia 15 października 2020 r. do dnia 9 listopada 2020 r. w K. i G., działając wspólnie i w porozumieniu z M.S., dokonała zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 2.441,73 zł na szkodę H. sp. z o.o. P. S.K.A. i J. S.A. w ten sposób, że w krótkich odstępach czasu, przy wykorzystaniu takiej samej sposobności i w podobny sposób popełniła 5 czynów wyczerpujących znamiona umyślnych wykroczeń przeciwko mieniu i tak:

1. w dniu 15 października 2020 r. w K. na ul. [...] w sklepie P.1 dokonała zaboru alkoholi o łącznej wartości 359,96 zł na szkodę spółki H. sp. z o.o. P. S.K.A.,
 2. w dniu 17 października 2020 r. w K. na ul. [...] w sklepie P.1 dokonała zaboru alkoholi o łącznej wartości 319,95 zł na szkodę spółki H. sp. z o.o. P. S.K.A.,
 3. w dniu 6 listopada 2020 r. w K. na ul. [...] w sklepie B. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 541,98 zł na szkodę J. S.A.,
 4. w dniu 7 listopada 2020 r. w K. na ul. [...] w sklepie B. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 546,99 zł na szkodę J. S.A.,
 5. w dniu 9 listopada 2020 r. w G. na ul. [...] w sklepie B. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia artykułów spożywczych o łącznej wartości 672,85 zł na szkodę J. S.A.”, czyn ten zakwalifikował jako występpek z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. wymierzył oskarżonej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- III. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec D.T. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił tytułem próby na

okres 2 lat i zobowiązał oskarżoną do informowania sądu o przebiegu okresu próby;

IV. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych przestępstwem i zobowiązał:

- oskarżonych M.S. i D.T. do zapłaty solidarnie na rzecz H. sp. z o.o. P. S.K.A. 679,91 zł,
- oskarżonych M.S. i D.T. do zapłaty solidarnie na rzecz J. S.A. 1.761,82 zł,
- M.S. do zapłaty na rzecz E. S.A. 979,93 zł,

V. zwolnił oskarżonych od kosztów sądowych.

Opisane orzeczenie zaskarżone zostało apelacją obrońcy oskarżonego M.S. Skarżący, wskazując, że apelacja dotyczy całości orzeczenia w odniesieniu do tego oskarżonego, zarzucił:

II. (...) bezwzględłą przyczynę odwoławczą, określoną w przepisie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., wyrażającą się w istnieniu przesłanki wyłączającej postępowanie w postaci przedawnienia – w dacie orzekania przez Sąd *a quo* – karalności każdego z ośmiu jednostkowych wykroczeń (*opisanych w pkt I sentencji zaskarżonego wyroku*), przez ujęcie ich w ramy czynu ciągłego z art. 12 § 2 k.k. – jako czynów wypełniających znamiona wykroczeń, których karalność była wyłączona – nie powinna mieć zastosowania w realiach niniejszej sprawy,

III. (...) na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. (...) naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, w szczególności art. 4 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k., wyrażające się w wybiórczej, a w konsekwencji dowolnej, nie zaś swobodnej, ocenie zebranego materiału dowodowego, naruszającej przy tym zasady doświadczenia życiowego oraz nierespektującej zasady *in dubio pro reo* i zasady obiektywizmu procesowego, poprzez:

1. bezpodstawne uznanie za istotne – dla możliwości przypisania oskarżonemu sprawstwa – zeznań świadków: S.K., P.B. oraz D.Ż. w sytuacji, gdy nie byli oni bezpośrednimi świadkami inkryminowanych zdarzeń, zaś oświadczenia procesowe tych osób – potwierdzające okoliczności poboczne – nie powinny mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia w stopniu pozwalającym na czynienie na ich podstawie ustaleń faktycznych w zakresie winy i sprawstwa oskarżonego

- pod postacią zaboru, i to w celu przywłaszczenia rzeczy ruchomych wskazanych w pkt I sentencji zaskarżonego wyroku;
- 2. dowolną ocenę dowodów w postaci zapisów z nagrań monitoringu (*przedstawionych przez pokrzywdzonych H. sp. z o.o. P. S.K.A., J. S.A. oraz E. S.A.*), w sytuacji, gdy dowody te nie potwierdzają – w sposób bezpośredni czy też pośredni – sprawstwa oskarżonego, albowiem z ich treści – poza obecnością oskarżonych w inkryminowanych dniach na terenie sklepów pokrzywdzonych oraz przedsięwzięcia typowych czynności – nie wynika realizacja poszczególnych znamion typu czynu zabronionego z art. 119 § 1 k.w. czy art. 278 § 1 k.k. (*w tym dokonania zaboru, i to w celu przywłaszczenia rzeczy określonych w opisie czynów przypisanych oskarżonemu*), a przez co dowody te nie powinny stanowić podstawy dla przypisania oskarżonemu winy oraz sprawstwa w zakresie, w jakim czyni to Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które to uchybienia doprowadziły do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, a mających wpływ na jego treść – w zakresie przypisania oskarżonemu sprawstwa czynów z art. 119 § 1 k.w. (*względnie z art. 278 § 1 k.k.*), tj., iż dokonał on zaboru, w celu przywłaszczenia *czego dowody w postaci zapisów z nagrań monitoringu w żaden sposób nie potwierdzają*) przedmiotów wskazanych w treści opisu czynów jemu przypisanych;
- IV. w dalszej kolejności, z ostrożności procesowej, w wypadku nieuwzględnienia zarzutów zawartych powyżej – w pkt II i III *petitum* apelacji (...) na podstawie przepisu art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażącą niewspółmierność kary, orzeczonej wobec oskarżonego w pkt I sentencji wyroku, będącej następstwem dowolnego uznania okoliczności obciążających oraz łagodzących zachodzących wobec oskarżonego o *czym mowa szerzej w uzasadnieniu niniejszej apelacji*), co doprowadziło do wymierzenia kary rażąco niewspółmiernej do okoliczności sprawy oraz nieadekwatnej w odniesieniu do stopnia społecznej szkodliwości czynów przypisanych oskarżonemu oraz stopnia jego zawinienia (*których to stopni sąd a quo nie ustalił, ani tym bardziej nie uzasadnił, uniemożliwiając w ten sposób kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o karze*), poprzez nazbyt surową analizę

okoliczności obciążających oraz braku wskazania okoliczności łagodzących (*a zachodzących w stosunku do oskarżonego, o czym mowa poniżej*), zaś prawidłowe określenie tych zmiennych wskazuje, iż bardziej trafnym środkiem reakcji karnej jest wymierzenie wobec oskarżonego, na podstawie przepisu art. 37a k.k., kary w wymiarze dwóch lat ograniczenia wolności, bądź na podstawie przepisu art. 37b k.k., kary mieszanej, przy określeniu wymiaru kary pozbawienia wolności na poziomie 3 (*trzech*) miesięcy”.

Odwołując się do tych zarzutów skarżący wniósł o:

1. zmianę wyroku poprzez umorzenia postępowania w sprawie,
2. ewentualnie zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów,
3. ewentualnie zmianę wyroku przez wymierzenie oskarżonemu na podstawie art. 37a k.k. kary 2 lat ograniczenia wolności bądź wymierzenie na podstawie art. 37b k.k. kary mieszanej, przy czym określenie wymiaru kary pozbawienia wolności w wysokości 3 miesięcy,
4. ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wejherowie do ponownego rozpoznania.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 27 września 2024 r., sygn. akt V Ka 1313/24, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżony został w całości kasacją wywiedzioną przez obrońcę skazanego. Skarżący zarzucił orzeczenia „bezwzględną przyczynę odwoławczą, określoną w przepisie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., wyrażającą się w zaistnieniu przesłanki wyłączającej postępowanie w postaci przedawnienia – w dacie orzekania przez Sądy obu instancji – karalność każdego z ośmiu jednostkowych wykroczeń (*przypisanych skazanemu*), co było następstwem rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego skazanemu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k., poprzez niewłaściwe zastosowanie oraz błędną wykładnię przez Sądy obu instancji przepisu art. 12 § 2 k.k., wyrażającą się w przyjęciu przez Sąd *ad quem* stanowiska sądu pierwszej instancji, iż sprawca dwóch lub więcej wykroczeń umyślnych przeciwko mieniu, działający w podobny sposób, jeżeli łączna wartość mienia

uzasadnia odpowiedzialność za przestępstwo, których to wykroczeń karalność ustała wskutek przedawnienia, „*odpowiada jak za jedno przestępstwo*” (*tak w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji*), podczas gdy wykroczenia, co do których w dacie orzekania nastąpiło przedawnienie karalności, nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności za przestępstwo, a zatem ujęcie ich w ramy czynu ciągłego z art. 12 § 2 k.k. – jako czynów wypełniających znamiona wykroczeń, których karalność była wyłączona – nie powinno mieć zastosowania w realiach niniejszej sprawy”.

W konsekwencji tego zarzutu obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i umorzenie postępowania w sprawie, ewentualnie o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, względnie o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w Pucku wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

W toku rozprawy kasacyjnej prokurator wniósł o uchylenie obu wyroków, na podstawie art. 435 k.p.k. także w odniesieniu do D.T. i umorzenie postępowania wobec przedawnienia karalności wykroczeń przypisanych oskarżonym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest zasadna.

Zgodnie z art. 519 k.p.k., kasacja służy od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Oznacza to, że – co do zasady – przedmiotem zarzutów mogą być uchybienia, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Jak łatwo zauważyć, podniesiony w kasacji zarzut jest rozwinięciem zarzutu zawartego w pkt II apelacji, w którym akcentowano zaistnienie bezwzględnej przyczyny uchylenia orzeczenia z powodu przedawnienia karalności (art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.). Zarzut ten nie został pominięty przez Sąd Okręgowy, o czym świadczy treść rozważań tego Sądu znajdująca się na stronie 6 uzasadnienia zaskarżonego kasacją wyroku. Sąd ten wskazał, że: „Wbrew argumentacji skarżącego brak było podstaw do wnioskowania, że nastąpiło przedawnienie karalności poszczególnych czynów – nie sposób bowiem pomijać, że pomimo, iż na działanie oskarżonego składało się 8

pojedynczych kradzieży, to przyjęcie konstrukcji czynu ciągłego sprawia, że sprawca odpowiada jak za jedno przestępstwo, nie zaś, jak sugeruje skarżący, za 8 wykroczeń. W tym kontekście termin przedawnienia karalności czynu nie może być ustalany w oparciu o regulację wynikającą z art. 45 k.w., albowiem czyn ten, ujmowany całościowo, nie stanowi już wykroczenia, a przestępstwo, kwestia przedawnienia karalności którego została uregulowana przez ustawodawcę w art. 101 k.k., z którego wynika, że karalność występku kradzieży ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat 5 (...). Tym samym stwierdzić trzeba, że poszczególne czyny objęte czynem ciągłym z art. 12 § 2 k.k., które zostały zakwalifikowane jako jedno przestępstwo, nawet jeśli pozwalają na ich <<naturalne>> wyodrębnienie jako pojedynczych wykroczeń, nie mogą być analizowane w kontekście terminów przedawnienia w oderwaniu od treści art. 101 k.k., co sprawia, że następuje przedawnienie całości przestępstwa, a nie jego poszczególnych składników”.

Sąd Okręgowy w Gdańsku podzielił zatem w omawianym zakresie rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, które – chociaż brakuje w uzasadnieniu jego orzeczenia rozwiniętej argumentacji dotyczącej tej kwestii – przyjął, że opisana w art. 12 § 2 k.k. konstrukcja prawna to czyn ciągły, a nie ciąg wykroczeń, jak zdaje się postrzegać to zagadnienie autor apelacji (wprawdzie w zwyczajnym środку zaskarżenia nie podniesiono wprost zarzutu obrazy art. 12 § 2 k.k., to jednak, jak się wydaje, problem ten tkwił niejako u podstaw zarzutu przedawnienia, skoro obrońca postrzegał poszczególne zachowania skazanego jako odrębne wykroczenia i do czasu popełnienia poszczególnych czynów odnosił przedawnienie).

Jest jasne, że w świetle tych uwag zarzut kasacyjny nie jest trafny, ponieważ:

- przy przyjętym przez Sądy w postępowaniu instancyjnym rozumieniu art. 12 § 2 k.k. nie może być mowy o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny uchylenia orzeczenia, gdyż bieg przedawnienia karalności odnosić należy do przypisanego skazanemu typu przestępstwa, a nie do wyodrębnionych wykroczeń, co oznacza, że do przedawnienia karalności nie doszło;

- Sąd odwoławczy rozpoznał podniesiony zarzut apelacyjny i swoje stanowisko w tej mierze należycie uzasadnił, zatem w sprawie nie doszło do obrazy art. 433 § 2

k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., gdyby – kierując się brzmieniem przepisu 118 § 1 k.p.k. – uznać, że skarżący w istocie kwestionuje w kasacji zachowanie przez Sąd odwoławczy standardu kontroli instancyjnej.

Mimo niezasadności kasacji, konieczne było zwięzłe odniesienie się do problemu będącego rzeczywistą podstawą podniesionego w kasacji zarzutu.

Przepis art. 12 § 2 k.k. stanowi, że odpowiada jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa ten, kto w krótkich odstępach czasu, przy wykorzystaniu tej samej albo takiej samej sposobności lub w podobny sposób popełnia dwa lub więcej umyślnych wykroczeń przeciwko mieniu, jeżeli łączna wartość mienia uzasadnia odpowiedzialność za przestępstwo.

Kwestionując sposób rozumienia art. 12 § 2 k.k., przedstawiony w zaskarżonym wyroku, skarżący wywiódł, że przywołany przepis „nie nakazuje uznawania sprawcy wielu wykroczeń za sprawcę przestępstwa, a okolicznością decydującą o takim ukształtowaniu jej zakresu normowania (*przedmiotu*) jest widniejące w art. 12 § 2 k.k. sformułowanie, <<*odpowiada jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa*>>. Ciąg wykroczeń, nie będąc uznany za jeden czyn, pozostaje zatem ciągiem wykroczeń, przy czym na sprawcę zostaje nałożona sankcja wynikająca z kodeksu karnego. Powyższe prowadzi do przyjęcia, że w kwalifikacji prawnej zachowań sprawcy należy podać tylko te przepisy k.w., które zawierają normy sankcjonowane leżące u podstaw popełnionych przez sprawcę wykroczeń, natomiast w podstawie wymiaru kary podać należy przepis k.k. określający karę za stosowne przestępstwo oraz będący podstawą jego zastosowania przepis art. 12 § 2 k.k.”. Odwołując się do tych rozważań obrońca skazanego sformułował tezę, iż: „Użyte w art. 12 § 2 k.k. sformułowanie <<*odpowiada jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa*>> oznacza (...), że sprawca nie tylko w sensie <<*naturalnym*>>, ale i w świetle prawa, popełnił kilka czynów zabronionych (*wykroczeń*), chociaż odpowiada według reguł przewidzianych dla odpowiedzialności za jeden czyn. Nie jest to jednak jeden czyn będący przestępstwem, do czego odwołuje się z kolei dyspozycja przepisu art. 12 § 1 k.k., gdzie kilka czynów w sensie <<*naturalnym*>> ustawodawca wprost uznaje za jeden czyn zabroniony (<<*uważa się za jeden czyn zabroniony*>>)”. Konsekwencją tego poglądu jest – według skarżącego – konieczność ustalenia, czy każde z

wykroczeń spełnia wymogi „co do uznania ich karalności”, co w realiach rozważanej sprawy oznacza badanie, czy karalność poszczególnych wykroczeń nie ustała ze względu na przedawnienie z art. 45 § 1 k.w.

Zaprezentowane stanowisko znalazło wsparcie zarówno w orzecznictwie sądowym, jak i w piśmiennictwie. W pierwszej sferze, poza wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2022 r, sygn. akt X Ka 360/22, na który powołał się autor kasacji, zwrócić należy uwagę na wywody zawarte w dwóch wyrokach Sądu Najwyższego. W pierwszym z nich, z dnia 5 marca 2025 r., I KK 25/25, Sąd Najwyższy wywiódł, że „Ponieważ z art. 12 § 2 k.k. (...) nie wynika, aby wykroczenia wchodzące w skład takiego ciągu traciły swoją samoistość na gruncie prawa wykroczeń, uzasadniony jest pogląd, że pojedyncze zachowania wchodzące w skład ciągu nie będą stanowiły przestępstwa, lecz pozostaną wykroczeniami, za które odpowiedzialność będzie kształtowana jak za przestępstwo. Sprawca kilku zachowań, każdorazowo wyczerpujących ustawowe znamiona art. 119 § 1 k.w. nadal pozostaje sprawcą wykroczeń, jednakże ze względu na obowiązywanie rozważanej normy prawnej będzie traktowany w sferze wymiaru kar i innych środków prawnokarnej reakcji tak, jak gdyby swoim zachowaniem wypełnił jednokrotnie znamiona przestępstwa”. Stanowisko to zostało w zwięzły sposób zaakceptowane w wyroku z dnia 13 maja 2025 r., II KK 139/25. Znalazło ono również swój wyraz w piśmiennictwie [zob. m.in.: J. Kluza, Znaczenie wprowadzenia art. 12 § 2 k.k. i art. 57b k.k. dla praktyki wymiaru sprawiedliwości, NKPK 2022/61/11-28; A. Limburska, Ciągłość czynów w sferze kontrawencjonalizacji – uwagi na kanwie nowelizacji art. 12 k.k., Prok. i Pr. 2021, z. 1, s. 5 – 20; Ł. Deda, Problematyka stosowania przepisu art. 12 § 2 k.k. po nowelizacji z dnia 4 października 2018 roku, Rocznik Administracji i Prawa 2025, nr 1, s. 223 – 240, a także w komentarzach w tezach do art. 12 k.k.: M. Kulik (w:) Kodeks karny. Komentarz aktualizowany (red. M. Mozgawa), Lex/el. 2025; (red. R. Stefański) Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2025; (red. A. Grześkowiak, K. Wiak), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2024].

Zaakceptowanie przedstawionego sposobu rozumienia art. 12 § 2 k.k. spowodowałoby, że – w realiach rozważanej sprawy, przy założeniu, iż nie doszłoby do przedawnienia karalności poszczególnych wykroczeń – sąd winien

uznać oskarżonego „za winnego popełniania zarzucanych mu czynów stanowiących wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. i na zasadzie art. 12 § 2 k.k. stanowiących podstawę odpowiedzialności jak za występki z art. 278 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. wymierza mu karę” (Ł. Deda, *op. cit.*). Inaczej mówiąc, sprawca zostałby skazany za ciąg zbiegających się realnie wykroczeń, lecz w związku z konstrukcją z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. kara zostałaby mu wymierzona jak za przestępstwo.

Odnosić również trzeba, że zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w piśmiennictwie wywodząco także, że przepis art. 12 § 2 k.k. stanowi jednak swoistą konstrukcję czynu ciągłego. W wyroku z dnia 7 marca 2024 r., V KK 39/24, Sąd Najwyższy stwierdził, że „art. 12 § 2 k.k. odnosi się wyłącznie do przypadków takich zachowań podejmowanych przez tego samego sprawcę, które – ujmowane samoistnie – stanowią szereg wykroczeń, ale łącznie wartościowane przeradzają się w jedno przestępstwo przeciwko mieniu, gdy suma wartości mienia będącego przedmiotem zamachu poszczególnych wykroczeń przekracza próg właściwy dla przestępstwa. Implikuje to uznanie, że przepis art. 12 § 2 k.k. poszerza kryminalizację zawartą w Kodeksie karnym, wraz z wszelkimi tego konsekwencjami, w zakresie obowiązku stosowania przepisów tej ustawy. Przepis art. 12 § 2 k.k. określa bowiem podstawy odpowiedzialności karnej <<jak za jeden czyn zabroniony>>, w sytuacji, gdy sprawca dopuścił się dwóch lub więcej zachowań (czynów), z których każde stanowi realizację znamion wykroczenia. Podstawy prawnokarnej oceny zachowania sprawcy określono zatem w sposób oparty na redukcji, skoro z wielu zachowań będących wykroczeniami powstać ma jeden skumulowany oraz podlegający łącznej ocenie czyn wartościowany prawnokarnie jako przestępstwo. W konsekwencji wszystkie zachowania, które bez użycia mechanizmu z art. 12 § 2 k.k. stanowiłyby odrębne wykroczenia przeciwko mieniu, stają się łączną podstawą odpowiedzialności za jeden czyn będący przestępstwem”. W orzeczeniu tym odwołano się nadto do wyroków Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2023 r., V KK 281/23 i z dnia 7 listopada 2023 r., V KK 278/23. Dodać trzeba, że pogląd, iż art. 12 § 2 k.k. reguluje instytucję czynu ciągłego wyrażono także w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2024 r., IV KK 145/24 i z dnia 13 czerwca 2024 r., IV KK 181/24. Stanowisko to znalazło również wsparcie w

piśmiennictwie [zob. J. Giezek, P. Kardas, Nowe uregulowanie ciągłości popełnienia przestępstwa i wykroczenia (art. 12 § 2 kodeksu karnego i art. 10a kodeksu wykroczeń, *Palestra* 2019, z. 1-2, s. 36 – 55); V. Konarska – Wrzosek (red.). Kodeks karny. Komentarz, WKP 2023; J. Majewski (red.). Kodeks karny. Komentarz, WKP 2024; J. Giezek (red.) Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, WKP 2021; J. Kulesza (red.) Kodeks karny. Komentarz, WKP 2025; M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), Kodeks karny. Komentarz do art. 1 – 116, Warszawa 2021 – we wskazanych komentarzach – tezy do art. 12 k.k.].

Na szczególną uwagę zasługują wywody zawarte w przywołanej publikacji autorstwa J. Giezka i P. Kardasa, sprowadzające się w konsekwencji do następujących konkluzji:

- „(...) przepis art. 12 § 2 k.k. określa szczególną odmianę czynu ciągłego jako instytucji o charakterze redukcyjno – kumulującym, uzupełniającą zakres uregulowania ciągłości z art. 12 § 1 k.k. Rozwiązanie zawarte w art. 12 § 2 k.k. ma charakter subsydiarny wobec art. 12 § 1 k.k. i znajduje zastosowanie do tych wypadków, które pozostają poza zakresem klasycznej regulacji czynu ciągłego. W perspektywie podstaw odpowiedzialności karnej art. 12 § 2 k.k. umożliwia i zarazem nakazuje powiązanie w jedną całość dwóch lub więcej zachowań tego samego sprawcy, stanowiących samoistnie umyślne wykroczenia przeciwko mieniu. Przepis ten prowadzi do modyfikacji oraz wyznaczania podstawy prawnokarnego wartościowania w sposób oparty na redukcji. Z wielu zachowań pozwala bowiem stworzyć jeden podlegający łącznej ocenie oraz skutkujący kumulacją kompleks, a w rezultacie wszystkie zachowania, które bez użycia mechanizmu z art. 12 § 2 k.k. stanowiły odrębne wykroczenia, stają się łączną podstawą odpowiedzialności za jedno przestępstwo. Oznacza to, że z perspektywy funkcjonalnej art. 12 § 2 k.k. służy do określenia podstawy prawnokarnego wartościowania, którą jest oceniany jako jedna całość kompleks zachowań stanowiących odrębnie umyślne wykroczenia przeciwko mieniu”;

- „Przepis art. 12 § 2 k.k. służy do wyznaczania podstawy prawnokarnego wartościowania, co sprawia, że jednocześnie określa granice czasowe czynu ciągłego. W ramach wyznaczanych przez ciągłość w rozumieniu art. 12 § 2 k.k. dokonuje się łącznej oceny wartości uszczerbku w mieniu, wynikającego ze

wszystkich zachowań stanowiących wykroczenia. Sumarycznie w odniesieniu do całości dokonuje się także oceny stopnia społecznej szkodliwości. W odniesieniu do pozostałych relewantnych z punktu widzenia odpowiedzialności karnych elementów konstrukcja z art. 12 § 2 k.k. nie różni się od konstrukcji czynu ciągłego (...) opisanego w art. 12 § 1 k.k.”.

W ocenie Sądu Najwyższego, orzekającego w niniejszej sprawie, na podzielenie zasługuje drugie z omówionych stanowisk. Poza rozważaniami natury doktrynalnej zawartymi w szczególności w cytowanej publikacji, zwrócić należy uwagę na rodzaj i systematykę aktu prawnego, w którym umieszczono omawiany przepis oraz ewentualne konsekwencje procesowe związane z wyborem koncepcji prawnej. Przyjęcie, że art. 12 § 2 k.k. reguluje instytucję realnego zbiegu wykroczeń, podobną do ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k., przeczyłoby racjonalności ustawodawcy. Przepis ten nie znalazł się przecież w Kodeksie wykroczeń, lecz umieszczono go w Kodeksie karnym, bowiem – po spełnieniu określonych w nim warunków – sprawca będzie odpowiadał jak za czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa. Zważywszy na systematykę rozważanej jednostki redakcyjnej, art. 12 § 2 k.k. jest odmianą czynu ciągłego opisanego przecież w § 1 art. 12 k.k. Stanowiska tego nie może zmienić posłużenie się przez ustawodawcę niezręcznym sformułowaniem „jak za jeden czyn zabroniony”. Istotne jest wszakże to, że sprawca ma odpowiadać za przestępstwo stanowiące swoistą sumę bezprawia, co oznacza, iż wszystkie konsekwencje związane ze skazaniem w warunkach 12 § 2 k.k. łączyć należy właśnie z przestępstwem, a nie wykroczeniami (efektem omawianego rozwiązania jest zatem odpowiedzialność za jeden, nie zaś za wiele czynów zabronionych). Odpowiedzialność (odpowiada jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa) łączyć należy m.in. z konsekwencjami w zakresie liczenia terminów przedawnienia, zatarcia skazania, okresu potrzebnej do odbycia kary do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie (M. Królikowski, *op. cit.*, teza H.4, podobnie A. Limburska, *op. cit.* – „zasady określające terminy przedawnienia karalności uznać należy za współokreślające zasady odpowiedzialności za przestępstwo”). Zaistnienie przedawnienia powoduje, że karalność przestępstwa ustaje, wobec czego sprawca nie „odpowiada”. Wyprowadzenie takiego wniosku wymaga jednak zbadania

przedawnienia na gruncie przepisów Kodeksu karnego, a nie Kodeksu wykroczeń, przy czym bieg terminu przedawnienia liczyć należy od daty popełnienia ostatniego czynu objętego konstrukcją czynu ciągłego.

Zaakceptowanie poglądu, że regulacja zawarta w art. 12 § 2 k.k. opisuje realny zbieg wykroczeń, a nie czyn ciągły, nasuwałoby istotne trudności w sferze prawa procesowego. Konstrukcja realnego zbiegu wykroczeń powodowałaby, że przedmiotem postępowania byłyby wykroczenia, zatem postępowanie winno się toczyć według przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Pomijając inne kwestie, zauważyć trzeba, że wniosek o ukaranie wniesiony przez policję mógłby doprowadzić do skazania sprawcy wykroczenia na karę bezwzględnego pozbawienia wolności i – co warto podkreślić – kasację od takiego orzeczenia mógłby wnieść tylko Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich (art. 110 § 1 k.p.w.). Niektóre problemy procesowe były już przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 3 października 2023 r., V KK 281/23 wskazano, że „w reżimie postępowania wykroczeniowego, rozpoznając wnioski o ukaranie czynów kwalifikowanych z art. 119 § 1 k.w. sąd I instancji nie był uprawniony do sięgnięcia po regulację z art. 12 § 2 k.k., która ze swej natury jest instytucją karnoprawną (...) Dostrzegając zatem, że w przedmiotowym postępowaniu jednostkowe zachowania wartościowane łącznie, uzasadniają odpowiedzialność karną (...) jak za jeden czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k., Sąd Rejonowy winien był odstąpić od dalszego procedowania w sprawie o wykroczenia i wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela w sprawie o przestępstwo (tj. aktu oskarżenia wniesionego przez prokuratora) umorzyć postępowanie (podobnie w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2023 r., V KK 278/23 i z dnia 7 marca 2024 r., V KK 39/24). W ostatnim z wymienionych orzeczeń podkreślono, że „Aby obwiniony mógł <<odpowiadać jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa>> w rozumieniu art. 12 § 2 k.k., konieczne jest sporządzenie i wniesienie przez uprawnionego oskarżyciela do właściwego sądu aktu oskarżenia o ten czyn zabroniony również dlatego, że wyłącznie wtedy będzie zachodzić możliwość pełnej realizacji gwarancji procesowych przysługujących każdemu, wobec kogo kara oraz inne represje mogą zostać orzeczone w oparciu o ustawę karną. Chodzi zatem o zapewnienie

gwarancji właściwych dla postępowania karnego dotyczących m.in. obowiązku przesłuchania sprawcy, terminu do odwołania się od wyroku, ale także konsekwencji prawnych pociągnięcia do odpowiedzialności, takich jak wpis do Krajowego Rejestru Karnego w przypadku skazania za przestępstwo”.

W świetle powyższych uwag kasację obrońcy skazanego należało oddalić, ponieważ orzekające w sprawie Sądy trafnie wyłożyły treść przepisu art. 12 § 2 k.k., nie doszło zatem do przedawnienia karalności czynu ciągłego, gdyż nie upłynął okres wynikający z art. 101 § 1 pkt 3 k.k.

Kazimierz Klugiewicz Andrzej Tomczyk Waldemar Płóciennik

[WB]

[r.g.]